

SERMO CCCXV¹.*In solemnitate Stephani Martyris, II.*

I. BEATISSIMUS Stephanus quomodo fuerit Diaconus ordinatus cum aliis sex etiam ipse septimus, et quomodo pervenerit ad supernam coronam, cum ipsa lectio legeretur, audistis². Hoc primum primi Martyris meritum commendatum est Charitati Vestrae : quia cum aliorum Martyrum vix Gesta inveniamus, quae in solemnitatibus eorum recitare possimus, hujus passio in Canonico libro est. Actus Apostolorum liber est de Canone Scripturarum. Ipse liber incipit legi a Dominico Paschae, sicut se consuetudo habet Ecclesiae. In hoc ergo libro, cui titulus est, Actus Apostolorum, audistis quomodo sint electi, et ab Apostolis ordinati septem Diaconi, in quibus sanctus Stephanus erat. Priores Apostoli, sequentes Diaconi. Et prior Martyr de Diaconis, quam de Apostolis : prior victima de agnis, quam de arietibus.

II. Quantam autem cum Domino suo et Salvatore suo habuit similitudinem passionis? Falsi testes adversus istum, quomodo adversus illum : et de ipsa re. Nostis enim et recolitis, falsi testes contra Dominum Christum quid dixerunt : « Nos audivimus eum dicere : Solvo templum hoc, et post triduum aedifico alterum novum³. » Non autem hoc Dominus dixerat : sed vicina voluit esse falsitas veritati. Quomodo sunt falsi testes? Audierunt

¹ Alias 93 de Diversis. — ² Act. vi, 5. — ³ Marc. xiv, 58.

dixisse : « Solvite templum hoc, et post triduum resuscitabo illud. » Evangelista autem dicit : « Hoc autem » dicebat de templo corporis sui⁴. » Falsi testes, pro eo quod dictum est : « Solvite, » dixerunt : « Solvo. » Modicum in syllabis mutaverunt, sed tanto falsi testes peiores fuerunt, quanto propinquare veritati per calumniam voluerunt. Et huic quid objectum? « Nos audivimus eum » dixisse, quia Jesus Nazarenus destruet templum hoc, et » mutabit consuetudinem legis². » Falsum testimonium dicebant, et vera prophetabant. Quomodo Caïphas ille, magister illorum, princeps sacerdotum, dans consilium Judæis, ut occideretur Christus, hoc dixit : « Expedi » unum mori, quam ut tota gens pereat³. » Ait autem Evangelista : « Hoc non a semetipso dixit, sed cum esset » pontifex anni illius, prophetavit quia oportebat Christum mori pro gente⁴. » Quid hoc est, fratres? Magna vis est veritatis. Oderunt veritatem homines, et veritatem prophetant nescientes. Non agunt, sed agitur de illis. Processerunt ergo isti falsi testes similes falsis testibus, sed pro quibus occisus est Christus.

III. Illi adduxerunt eum in concilium, ut haberent majus iudicium. Amicus autem Christi, cum dixisset causam suam, praedicavit veritatem Domini sui. Mortuus erat : quare impiis pia lingua taceret? Quare non pro veritate moreretur? Hoc uno impar Domino suo, certi causa mysterii, quantum pertinet ad similitudinem passionis. Nam ille Deus est excellentia majestatis. Dominus quando ad passionem ductus est, interrogatus tacere maluit : iste non tacuit. Quare ille tacere maluit? Quia praedictum de illo erat : « Sicut ovis ad immolandum » ductus est, et sicut agnus coram tondente se sine

⁴ Joan. ii, 19. — ² Act. vi, 14. — ³ Joan. xi, 50. — ⁴ Ibid. 51.

» voce, sic non aperuit os suum¹. » Iste autem quare tacere noluit? Quia ab ipso Domino dictum erat: « Quae » dico vobis in tenebris, dicite in lumine; et quae in aure » auditis, praedicare super tecta². » Quomodo sanctus Stephanus super tectum praedicavit? Quia domum luteam carnem calcavit. Qui enim mortem non timet, carnem calcat. Hic prius exposuit illis ab initio legem Dei³, ab Abraham usque ad Moysen, usque ad datam legem, usque ad introitum in terram promissionis; ut commendaret quia non erat verum testimonium, unde illi calumniam commovebant. Deinde de Moyse dedit eis magnam similitudinem ad Christum. Reprobatus ab eis Moyses, et ipse eos liberavit: reprobatus liberavit. Non reddidit malum pro malo: imo reddidit bonum pro malo. Sic et Dominus Christus reprobatus a Judaeis, ipse illos est postea liberaturus.

IV. Sed modo qui moritur, mortuus est. Judaei quos vides, habebunt tempus liberationis suae, per ipsum quem reprobaverunt; sed nesciunt. Modo qui blasphemant, pereunt: tunc alii erunt, non isti. Quando ista dicimus, non aliis, sed sibi promittimus salutem. Gens liberabitur, non isti. Intendite et accipite similitudinem. Numquid non modo Gentes liberat Deus? Credunt omnes gentes in Christum, et fiunt de filiis diaboli filii Dei. Tamen illi parentes nostri, de quibus nati sumus, qui idola coluerunt, cum idolis perierunt.

V. Audistis, et spectacula cordis vidistis. Sonus erat in auribus, visio in mentibus. Spectastis magnum agone sancti Stephani, qui in agone lapidabatur. Quis? Qui jam dudum legem docebat. Quam legem docebat? Quam illi in tabulis lapideis acceperunt. Merito lapidei facti, amicum Christi lapidaverunt. « Dura cervice,

¹ Isai. LIII, 71. — ² Matth. X, 17. — ³ Act. VII, 2.

» (posteaquam docuit, objurgare coepit,) et non circumcisi corde et auribus. Quem Prophetarum non occiderunt patres vestri¹? » Saevire videtur: lingua ferox, cor lene. Clamabat, et amabat. Saeviebat, et salvos fieri volebat. Quis non crederet iratum, quis non crederet odiorum facibus inflammatum, quando dicebat: « Dura » cervice, et non circumcisi corde et auribus? » Interea de caelo Dominus aspexit, et vidit. Apertum est caelum: vidit Jesum tanquam exhortantem athletam suum. Nec tacuit quod vidit: « Ecce video, inquit, caelum apertum, » et Filium hominis stantem ad dexteram majestatis. » Illi hoc audito, quasi blasphemia esset, quod ille dixisset, aures obturaverunt, ad lapides cucurrerunt. In Psalmo erat dictum: « Sicut aspidis surdae, et obturantis aures². » Prorsus exhibuerunt, quod de illis praedictum erat. Coepit lapidari. Modo attendite illum saevientem, recolite verba dura. « Dura cervice, et non circumcisi corde » et auribus³. » Quasi inimicus erat: tanquam, si fieri posset, omnes occidere cupiebat. Hoc dicat, qui cor non videt. Latebat cor ejus: sed audita sunt novissima verba ejus, et patuerunt occulta ejus, cum lapidaretur. « Domine Jesu, inquit, accipe spiritum meum. » Tibi vixi: tibi morior. « Domine Jesu, accipe spiritum meum. » Quia adjuvisti, vixit quem suscipis. Accipe spiritum meum, de manu eorum qui oderunt tuum. Hoc dixit sanctus Stephanus stans. Et post hoc fixit genu, et ait: « Domine, ne statuas illis hoc peccatum. » Ubi est, « Dura cervice? » Hoc est totum quod clamabas? hoc est totum quod saeviebas? Foris clamabas, et intus orabas.

VI. « Domine Jesu, accipe spiritum meum: » hoc stans. Exigebat enim debitum, quando dicebat: « Domine Jesu, » accipe spiritum meum. » Exigebat debitum, quod

¹ Act. VII, 51. — ² Psal. LVI, 5. — ³ Act. VII, 51.

Martyribus promissum erat : debitum, de quo dicit Apostolus : « Ego enim jam immolor, et tempus resolutionis mee instat. Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi : de cætero reposita est mihi » corona justitiæ, quam reddet mihi Dominus in illo die » justus Judex¹. » Reddet, reddet quod debet. Qui erat ante debitor suppliciorum, postea cœpit Deum tenere largitorem præmiorum. Unde fuit apostolus Paulus debitor suppliciorum? Quia inimicus Ecclesiæ, quia persecutor. Ipsum audi : « Non sum dignus dici Apostolus; » quia persecutus sum Ecclesiam Dei². Non sum dignus, » dignus dicit. Quare non es dignus? Poenas pati, in gehennas intrare, pro meis meritis cruciari, hoc eram dignus : Apostolus esse, non eram dignus. Unde ergo hoc tibi, quo non eras dignus? Secutus est; « Sed gratia Dei sum, » quod sum. » Malo meo fui, quod fui : dono Dei sum, quod sum. Ut ergo postea exigeret debitum, prius accepit indebitum. Quod debitum postea? « Superest mihi » corona justitiæ, quam reddet mihi Dominus in illo die » justus Judex. » Reddet mihi, debetur mihi : indebitum prius. Quid? « Non sum dignus vocari Apostolus : sed » gratia Dei sum quod sum. » Sic et sanctus Stephanus, « Domine Jesu, » stans secum ad fiduciam, quia bene militaverat, bene certaverat, hosti non cesserat, timorem calcaverat, carnem spreverat, mundum et diabolum vicerat : inde stabat cum diceret : « Domine Jesu, accipe » spiritum meum. »

VII. Quando iste exigebat debitum, Paulus apostolus cumulabat sibi debitum. Ille petebat debitum bonum : ille addebat ad debitum malum. Quid enim putatis, fratres? Quando lapidabatur Stephanus, audistis, sed forte non advertistis, posuerunt falsi testes lapidaturi

¹ 2 Tim. iv, 6. — ² 1 Cor. xv, 9.

Stephanum, posuerunt vestimenta sua ad pedes cujusdam adolescentis, nomine Sauli⁴. Iste Saulus, et postea Paulus : persecutor Saulus : prædicator Paulus. Saulus enim nomen est a Saüle. Saül persecutor erat regis David. Talis fuerat Saül in David, qualis Saulus in Stephanum. Postea vero cum vocatus esset de cælo; vocatus, prostratus, mutatus, ubi cœpit Apostolus prædicare verbum Dei; mutavit sibi nomen, et dixit se Paulum. Et hoc quare elegit? Quia Paulus modicus est, Paulus parvus est. Nos solemus sic loqui : Videbo te post paulum, id est, post modicum. Unde ergo Paulus? « Ego sum minimus Apostolorum². » Magna divina spectacula. Qui erat in cæde Stephani persecutor, factus est regni cœlorum postea prædicator. Quantum sæviebat in illa cæde, vultis audire? Vestimenta lapidantium servabat, ut omnium manibus lapidaret. Ergo posteaquam Stephanus sanctus stans exigeret debitum dicens : « Domine Jesu, » accipe spiritum meum : » attendens inimicos suos, qui sibi lapidando malum debitum faciebant, et addebant ad thesaurum illum, de quo dicit apostolus Paulus : « Tu autem secundum duritiam tuam et cor impœnitens, » thesaurizas tibi iram, in die iræ et revelationis justi » judicii Dei³ : » attendit eos, et misertus est eis, et fixit pro eis genu. Pro se stabat, pro eis genua figebat. Discrevit justum a peccatoribus : pro justo stans petebat, quia mercedem exigebat; pro peccatoribus genua fixit, quia sciebat quam difficile pro tam sceleratis posset exaudiri. Quamvis justus, quamvis sub ipsa corona constitutus, non præsumpsit, sed genu fixit : non attendens quid ipse dignus esset petendo accipere, sed quid ipsi digni essent, a quibus volebat horrenda supplicia removere. « Domine, inquit, ne statuas illis hoc peccatum. »

⁴ Act vii, 57. — ² 1 Cor. xv, 9. — ³ Rom. ii, 5.

VIII. Quod Stephanus humilis, Christus sublimis: quod ille ad terram inclinatus, hoc Christus in ligno suspensus. Nam recolite quia et ipse ait: « Pater, ignosce » illis, quia nesciunt quid faciunt¹. » Sedebat in cathedra crucis, et docebat Stephanum regulam pietatis. O Magister bone, bene pronuntiasti, bene docuisti. Ecce discipulus tuus orat pro inimicis suis, orat pro lapidatoribus suis. Ostendit quomodo te debuerit imitari, sublimem humilis, creatorem creatura, mediatorem victima, Deum et hominem homo: Deum, sed tamen in cruce hominem; Deum Christum, sed in cruce hominem, quando dicebat clara voce: « Pater, ignosce illis, quia » nesciunt quid faciunt. » Dicit sibi ille: Ille oravit pro inimicis suis, quia Christus, quia Deus, quia Unicus: ego qui sum, qui hoc faciam? Si multum est ad te Dominus tuus, nescis quia Stephanus est conservus tuus? Docuit Deus per Stephanum non exinanitum. Si ista in Evangelio præcessisse videtis, fratres mei, nemo dicat in corde suo: Quis illud facit? Ecce Stephanus fecit: de se? de suo fecit? Si autem de dono Dei fecit, numquid intravit, et contra te clausit? Numquid pontem transivit, et præcidit? Multum est ad te? Pete et tu. Fons manat, non siccavit.

IX. Et vere dico Charitati Vestrae, fratres mei: exercete vos, quantum potestis, ad exhibendam mansuetudinem, etiam erga inimicos vestros. Frenate iram, quae vos stimulat ad vindictam. Ira enim scorpio est. Si te suis internis flammis excitaverit, magnum aliquid putas, si te de inimico tuo vindicaveris. Si vindicare te vis de inimico tuo, ad ipsam iram tuam te converte: quia ipsa est inimica tua, quae occidit animam tuam. O homo bone: (nolo enim dicere, homo male: melius hoc dico quod te esse volo, quam quod es:) homo bone, quid

¹ Luc. xxiii, 34.

tibi facturus est inimicus tuus? Quid est facturus, ut multum possit; ut Deus illum ad totum permittat, quod cupit? Sanguinem tuum cupit fundere. Difficile est quidem, et ipsi rari inimici sunt, qui usque ad mortem sæviant. Solent et ipsi inimici, quando viderint eos quos persequuntur affligi, convertere iram in misericordiam. Difficile invenis inimicum, qui sæviat usque ad mortem. Sed fac usque ad mortem. Talem pone tibi inimicum qui sæviat usque ad mortem. Quid facturus est? Quod Judæi Stephano: sibi poenam, illi coronam. Occisurus est te inimicus tuus, quasi non moriturum, quasi semper victurum? Hoc tibi facturus est inimicus, quod quandoque factura erat febris: si te occiderit, febris tuæ similis erit. Tibi ergo, occidendo te, erit nociturus? Non: imo tibi, si bene mortuus fueris, eumque dilexeris, ad coeleste præmium aliquid additurus. Nescis quantum præstiterint isti lapidatores sancto Stephano? Numquid sciebant illi pro bonitate reddendam esse coronam, illis pro malitia reddendam esse poenam? Diabolus quanta præstitit? Omnes Martyres ipse nobis fecit. Sed numquid¹ hinc iturus est? Sed de beneficiis suis, quod nolebat, illi imputabitur quod ipse cupiebat, non quod de illo Deus faciebat. Ergo inimicus tuus quicumque fuerit usque ad mortem, nihil tibi nocebit.

X. Ira vide quid noceat. Agnosce inimicam tuam: agnosce cum qua pugnas in teatro pectoris tui. Angustum theatrum: sed Deus spectat: ibi doma inimicam tuam. Vis videre quam sit ista vera tua inimica? Modo ostendo. Oraturus es Deum: ventura est hora ut dicas: « Pater noster, qui es in coelis². » Venturus es ad illum versum, « Dimitte nobis debita nostra. » Quid sequitur? « Sicut et nos dimittimus debitoribus nostris³. » Ibi illa

¹ Locus vitiat. — ² Matth. vi, 9. — ³ Ibid. 12.

inimica stat contra te. Sepit viam orationis tuæ : murum erigit, et non est qua transeas. Bene tōtum dixisti : « Pa- » ter noster. » Cucurrit : « Dimitte nobis debita nostra. » Et quid postea? « Sicut et nos dimittimus debitoribus » nostris. » En ipsa adversaria contradicit; nec ante ve- lum, sed intus : in ipso secretario cordis tui, ibi tibi cla- mat, contradicit. Qualis inimica, fratres, quæ contradi- cit? « Sicut et nos dimittimus. » Non permittitur ut sævias contra inimicum tuum : in istam sævias. « Melior est qui » vincit iram, quam qui capit civitatem¹, » Scriptura dicit. Quod dixi modo, scriptum est : « Melior est qui » vincit iram, quam qui capit civitatem. » Numquid non bellator imperator, quando venit ad aliquos hostes, et in- venit civitatem munitam, armatis instructam, optimam, adversantem sibi, si illam ceperit, si illam vicerit, si illam everterit, triumphos quærit? Sicut autem narrat Scrip- tura : « Melior est qui vincit iram, quam qui capit civi- » tatem. » In manu tua est. Non potes illam interimere, potes illam reprimere. Si fortis es, iram vince : et civitati parce. Video vos attentos, scio quam bene accepistis. Deus adsit certaminibus vestris, ut prosit vobis quod tanti Martyris agonem spectastis; ut quomodo vincentem vi- distis et vincenti favistis, sic et vos in corde vestro vincatis.

SERMO CCCXVI².

In solemnitate Stephani Martyris, III.

I. BEATISSIMUS et in Christo gloriosissimus Martyr

¹ Prov. xvi, 32. — ² Alias de diversis 94.

Stephanus jam sermone suo saginavit nos : sed post illam saginam appono vobis de sermone ministerii mei quasi secundam mensam. Et quid dulcius invenio quod in ea ponam, quam Christum et Martyrem ipsum! Ille enim Dominus, iste servus : sed Stephanus de servo amicus. Nos autem sine dubio servi : ille præstet ut simus et amici. Tamen quales servi! Tales, qui possimus salva conscientia fronte cantare : « Mihi autem valde honorifi- » cati sunt amici tui, Deus¹. » Antequam occideretur sanctus Stephanus in aperto, et in occulto coronaretur, audistis qualis fuerit electus ab Apostolis. Inter Diaconos illos nominatur primus, sicut inter Apostolos Petrus. Ergo cum esset ab Apostolis ordinatus, in brevi ad passionem præcessit ordinatores suos : ab eis est ordinatus, sed prior est coronatus. Quid ergo audistis, cum ejus passio lege- retur? « Stephanus autem plenus gratia et Spiritu sancto, » faciebat prodigia et signa magna in plebe, per nomen » Domini Jesu Christi². » Intelligite quis, per cujus no- men. Qui nostis amare Stephanum, in Christo amate. Hoc enim vult, hoc illi gratum est : inde gaudet, hoc acceptum habet. Non enim nomen suum voluit jactare apud lapidatores suos. Attendite quem confitebatur, quando lapidabatur; quem confitebatur in terra, quem videbat in coelo; pro quo tradebat carnem suam, cui commendabat animam suam. Numquid enim legimus, aut in doctrina sana alicubi legere possumus, quia facie- bat aut facit signa Jesus per nomen Stephani? Fecit Ste- phanus, sed per nomen Christi. Hoc facit et modo : quidquid videtis quia fit per memoriam Stephani, in no- mine Christi fit; ut Christus commendetur, Christus adoretur, Christus expectetur iudex vivorum et mortuo- rum, et ab eis qui illum diligunt ad dexteram stetur.

¹ Psal. cxxxviii, 17. — ² Act. vi, 8.

Quando enim venerit, stabunt ad dexteram, stabunt ad sinistram: beati, qui ad dexteram; miseri, qui ad sinistram.

II. Imitetur tamen Dominum suum beatissimus Stephanus. Miro modo inter lapides patiebatur duros, mitentes, quid, nisi quod erant? Ut sciatis quia duros patiebatur; hoc illis dixit: « Dura cervice, et non circumcisi corde et auribus, vos semper Spiritui sancto restitistis¹. » Mori vis, festinas lapidari, ardes coronari. « Vos semper Spiritui sancto restitistis. » Talia cum diceret, fremebant illi, et stridebant dentibus suis. Adde, Stephane, adde quod non ferant, adde quod sustinere non possint: adde unde te possint lapidare, ut inveniamus quod celebrare. Aperti sunt coeli: vidit Martyr Martyrum caput; vidit Jesum stantem ad dexteram Patris: vidit, ut non taceret. Non illi videbant, sed invidebant; et ideo non videbant, quia invidebant. Non tacuit ille quod vidit, ut perveniret ad eum quem vidit. « Ecce, » inquit, video coelos apertos, et Filium hominis stantem ad dexteram majestatis². » Illi continuerunt aures suas, quasi contra blasphemiam. Agnoscitis illos in Psalmo, « Sicut aspidis, inquit, surdae et obturantis aures suas, » ne audiat vocem incantantis, et medicamentum medicatum a sapiente³. » Sicut enim dicuntur aspides, quando incantantur, ut non prorumpant et exeant de cavernis suis, premere unam aurem ad terram, et de cauda sibi alteram obturare, et tamen incantator producit illas: sic et isti adhuc in cavernis suis stridebant, quando in suis cordibus aestuabant. Nondum prorumpebant: obturaverunt aures suas. Jam prorumpant, appareant qui sint: ad lapides currant. Cucurrerunt, lapidaverunt.

III. Quid Stephanus, quid? Attendite prius illum,

¹ Act. vii, 51. — ² Ibid. 55. — ³ Psal. lxxv, 5.

quem bonus amicus imitabatur. Dominus Jesus Christus, cum penderet in cruce, dixit: « Pater, in manus tuas commendo spiritum meum⁴. » Hoc sicut homo, sicut crucifixus, sicut natus ex foemina, sicut carne indutus; sicut pro nobis moriturus, sicut in sepulcro futurus, sicut tertio die resurrecturus, sicut in coelos ascensurus. Omnia enim ista in homine. Homo ergo: « Pater, in manus tuas commendo spiritum meum. » Ille dixit: « Pater: » Stephanus, « Domine Jesu. » Quid et ipse? « Accipe spiritum meum⁵. » Tu dixisti Patri, ego tibi. Mediatorem agnosco. Venisti jacentem levare: non cecidisti mecum. « Accipe, inquit, spiritum meum. » Hoc pro se orabat: venit illi in mentem aliud, unde imitaretur Dominum suum. Recolite pendentis verba in ligno, et intendite verba ejus qui lapidabatur confitentis. Quid ille? « Pater, » ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt⁶. Forte in ipsis erat tunc Stephanus, qui nesciebant quid faciebant. Multi enim postea crediderunt. Et incertum est nobis unde fuerit beatissimus Stephanus, utrum ex illis qui prius in Christum crediderant, sicut Nicodemus qui ad eum venit nocte⁷, qui ibi sepeliri meruit ubi et iste, quia per illum et iste inventus est: utrum ergo in his fuerit, an forte in illis qui post ascensum Domini veniente Spiritu sancto, quando impleti sunt Discipuli, et loquebantur linguis omnium gentium, compuncti Apostolis dixerunt: « Viri fratres, quid faciemus? » indicate nobis. Desperabant enim de salute, eo quod Salvatorem occiderant⁸. Et ait illis Petrus: « Agite poenitentiam, et baptizetur unusquisque vestrum in nomine Domini nostri Jesu Christi, et accipietis Spiritum sanctum, et remit-

⁴ Luc. xxiii, 46. — ⁵ Act. vii, 58. — ⁶ Luc. xxiii, 34. — ⁷ Joan. iii, 2. — ⁸ Cod. Cass. 99, fol. 105, verso, « Et tunc compuncti Judaei dixerunt: » « Viri fratres, quid faciemus? »

¹ Act. ix, 1. — ² Ibid. 4. — ³ Rom. i, 21, et 1 Cor. i, 21.

» tentur vobis peccata vestra¹. » Putas omnia? Quid peccatorum remanebat, quando et illud peccatum remittebatur, quo remissor occisus est peccatorum? Quid pejus, quam occidere Christum? Hoc deletum est. Quid igitur? Forte inter illos fuit Stephanus. Si inter illos fuit; et pro illo valuit illa oratio, « Pater, ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt. » Tamen et Saulus inter illos fuit. Cum lapidaretur Stephanus agnus, adhuc ille erat lupus, adhuc sanguinem sitiēbat; adhuc manus suas quibus lapidaret parum putabat, lapidantium vestimenta servabat. Ergo recolens quid pro se dictum sit, si et ipse inter illos erat, de quibus dixit Dominus, quando ait: « Pater, » ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt; » imitans ergo etiam in hoc ipso Dominum suum, ut ejus amicus esset, dixit et ipse: « Domine, ne statuas illis hoc peccatum². » Sed quomodo dixit? Posito genu in terra. Se stans commendavit: quando oravit pro inimicis, genu fixit. Quare se stans commendavit? Quia iustum commendabat. Quare pro illis genua fixit? Quia pro sceleratis orabat. « Domine, ne statuas illis hoc peccatum. »

IV. Putas verba ista audivit Saulus? Audivit, sed irrisit: et tamen ad orationem Stephani pertinebat. Adhuc grassabatur, et jam pro illo Stephanus exaudiebatur. Nostis enim jam, ut aliquid dicam de Saulo, et postea Paulo; utique nostis: in eodem libro scriptum est, quemadmodum crediderit Paulus. Occiso Stephano persecutionem gravissimam Ecclesia Jerosolymis passa est. Fugati sunt fratres, qui ibi erant: soli Apostoli remanserunt; ceteri fugabantur³. Sed tanquam ardentes faces, quocumque veniebant, accendebant. Stulti Judæi, quando illos de Jerosolymis fugabant, carbones ignis in sylvam mittebant. Adhuc Saulus, qui non suffecit occisus Stephanus,

¹ Act. II, 37, 38. — ² Id. VII, 59. — ³ Id. VIII, 1.

quod libenter recolimus, quia jam colimus, quid fecit? Accepit epistolas a Sacerdotibus et Scribis, ut ubicumque inveniret viros viæ hujus, id est, Christianos, alligatos adduceret ad supplicia sumenda¹, qualia sumpserat Stephanus. Et iratus ibat Saulus, ibat lupus ad caulas, ad greges Domini: ut rabidus lupus sanguinem sitiēbat, cædes anhelabat, ibat per viam. Et ille de sursum, « Saule, » Saule, quid me persequeris²? Lupe, lupe, quid agnum persequeris? Ego quando sum occisus, leonem occidi. « Quid me persequeris? » Exue te lupo: esto de lupo ovis, de ove pastor.

V. Dulcissima pictura est hæc, ubi videtis sanctum Stephanum lapidari, videtis Saulum lapidantium vestimenta servantem. Iste est Paulus « Apostolus Christi Jesu, » iste est Paulus « Servus Christi Jesu. » Bene audistis vocem: « Quid me persequeris? » Stratus es, erectus es: prostratus persecutor, erectus prædicator. Dic, audiamus: « Paulus servus Christi Jesu, per voluntatem Dei³. » Numquid per voluntatem tuam, o Saule? Per voluntatem tuam scimus, vidimus fructus tuos: occisus est Stephanus per voluntatem tuam. Per voluntatem Dei, videmus fructus tuos: ubique legeris, ubique recitaris, ubique ad Christum adversantia corda convertis, ubique pastor bonus magnos greges colligis. Cum eo quem lapidasti, cum Christo regnas. Ambo ibi vos videtis; ambo modo sermonem nostrum auditis; ambo pro nobis orate. Ambo vos exaudiet, qui vos coronavit, unum prius, alterum postea: unum qui persecutionem passus est, alterum qui persecutus est. Ille tunc agnus erat, ille autem lupus erat: modo autem ambo agni sunt. Agni agnoscant nos, et in grege Christi videant nos: orationibus suis commendent nos, ut quietam et tranquillam vitam impetrent Ecclesiæ Domini sui.

¹ Act. IX, 1. — ² Ibid. 4. — ³ Rom. I, et I, et I Cor. I, 2.